

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FELÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre

Félévre

1 frt.

2 „

A szláv egység eszménye és a magyar népelem.

I.

Ha csöndes lakod mély völgy alján épült, hol romboló vizárnak már gyakran ki volt téve, nemde aggalomteljesen tekintendesz minden sötétlő felhőre, mely házad fölött végzetteljesen lebeg s vonul tovább?

A dunavölgy ez aggalomteljes lakója a magyar faj, üldöző réme pedig a panszlavismus terhes felhője.

Már több izben föltornyosult e vészhozó elem, de mindannyiszor egy egy zivatarellenes politikai szellő szétzavarta, de nem enyészett el egyszersmind; össze fognak még azok torlódni többször is, míg végre villám és menydörgés között szakadnak le s lángba borítandják Európa keletét.

E komoly percznek készen kell találni a magyar elemet, az összetornyosult felhők eléggé figyelmeztettek, rajtunk most a sor házunkat kellőleg biztosítani s az önfeláldozó hazaszeretetet fegyverével éjjel nappal ernyedetlen kitartással mellette őrt állani.

Nemzeti sajátsága a magyarnak, hogy félelmet nem ismer, de nem is csoda, ha e lélekgyöngöség benne kiveszett, van-e nemzet e földön, mely oly sok vész között férfiasodott volna meg, mint a magyar?

Mint a sas a napba, oly büszke öntudat s önbizalommal — de soha elbizakodással — tekint e hun faj a vészek elébe. Egy nemzet, mely nyolcz százados létharcot vívott tatár, török s némettel, rendületlenül fog megállani eddigi ellenei legerősbike a panszlavismus előtt is.

Nem ma vagy holnap rontand reánk a szláv egység eszménye, süksége van annak is izmosulási időre, de ez elővigyázatunkat ne gyengítse, hanem buzdítson minden percz fölhasználására, minél később tör ki dühöngése, annál erősb ellenállásra találand nemzetünkben.

Jól értjük ama gyűlölethangot, melyet észak, dél, kelet s nyugatról minden öntudatos szláv ajak felénk dörg; rég szálla vagynnk mi az ő szemökben. Árpád

alatt a magyar elem robbantá szét a szláv egyesülést, s jelenleg valamint jövőendőben is, minden ez iránybani mozgalomnak szintén csak a magyarság áthághatlan gátja.

Mig Európa közepén e büszke scytha törzs meg nem lesz törve, ábránd addig az egységes szláv birodalom, álom a viláгурalom és főhatalom, ez a szlávisták nemzetiségi hitvallása; s ne ámitsuk magunkat, szakadatlan működnek is, hogy politikai és nemzetiségi létünket aláássák.

Mindenkinek, de főleg a magyar ifjúságnak kell nemzetünk veszélytelt helyzetét fontolóra venni a mennyi ép kar, szív és ész nemzetünk kebelében található, mind nélkülözhetlen a jövő bonyodalmaival szemben, éreznie kell minden magyar ifjunak, hogy a dicső ősök megvárják unokáiktól is miszerint a magyar név becsületét szepőlőtenül föntartandják, s szállítandják át egy jövő s nyugalmasb kornak.

A tér pedig, melyen ifjúságunk a magyar nevet magának kiérdemelheti, a közművelődés tere.

A világtörténet nagyon mélyen véste lapjaira a közművelődés ellenállhatlan hatalmát, a hova az elhat, varázs veszszével mindenütt hódolnak neki.

A műveltség bájjereje tette egyidőben göröggé a fél világot, a rómaiaknak ez szerzte meg a világuralmat, a mult század közepéig ez tette francziává a nagy német nemzetet, ez alakitná németté a magyart, ha már önálló magyar polgárosultság nem léteznék,

Nem szabad félreismernünk egy perczre sem nemzetiségünknek a műveltség általánosításában rejlő bár csöndesen ható, de biztosan célra vezető védezközét. Az önálló magyar tudományosság s társalmi műveltség több embert teend magyarrá, mint a legerélyesebb politikai hatékonyság.

A tudományos míveltség zászlója körül kell tehát ifjúságunknak összecsoportosulni, béke idejében ez azon egyedüli tér, melyen az ifjúság pezsgő ereje a haza boldogítására magát kiforratja, ennek föl ismerése által biztosítjuk leginkább nemzetiségünket s állithatjuk helyre hajdani belerónket nem csak a panszlavismus ellenében, de a lassu németesítés ellenében

is, mely nyoleczszázad óta folyton hódított soraink között; avagy hazánk nyugati vármegyeinek lakossága, hová Árpád kori királyaink a legszivós kun és besenyőcsapatokat telepíték határörökül, nem e lassu németesítés bahatása folytán feledék-e el ősi nyelvöket?

A török pusztítás nagyon megváltoztatta hazánk néprajzi térképét. Az Európába tolakodott török elem kiszorítá a lakosságot előbbi lakhelyeikről, minden néptörzs észak felé tolongott a szerb, horvát, magyar lakta földekre települtek, csak a magyar nem hagyta el hazaföldjét, hanem büszkén hazáját védve vérzett el. Ez eseményben rejlik megfeytése néprajzi helyzetünknek, s fajunk megfogyásának, de e részben is a viszonyok jobbulásához tények által igazolt reményünk lehet.

Ugyanis számos évtizedek óta tapasztaljuk hazánk déli része nem magyar nemzetiségeinek lassu kivándorlását, a sajnos tunyaság, mely e népfajok között általános jelenség, a magyar nemzetiség tényleges terjeszkedésének leghűbb szövetségese, itt hagyják e szorultsági menhelyet, melyet a lovagias magyar nemzet számukra vendégszeretőleg átengedett s kivonulnak délre, valódi hazájokba, hol az ő természet bujábban segélyzi az emberi életföntartást s nem veszi fia szorgalmát s erejét anniyra igénybe, mint nálunk, az elhagyott tért pedig részint szorgalmas németajku magyarjaink, részint a magyar alföld büszke ősmagyar lakója veszi művelés alá, ez tény, melyről bárki önmaga meggyőződhet.

Saáry Ferencz.

Porosz humanitás.

E czim alatt „egy német patrióta“ igen érdekes, a mostan folyó háboru epizodjainak adataiból összeállított cikket ír, melyet e szavakkal vezet be: „Mily önérettel beszéltünk gyakran — jóhiszeműleg azon hatalmas humanitarius haladásról, melyet az emberiség főkép 50 év óta tett! Ha régi hadjáratok undokságára, sanyaruságaira és iszonyaira került a szó, ön-elégülten szoktuk mondogatni: az ilyen, hála isten, mai napság már nem is gondolható, a lehetségek közé tartozik!

Es ime a hadviselés, a hogy jelenleg tetteleg folytatatik!

Es elsorolja a következőket: A parlamentairekre, ugy látszik, mindkét fél lövöldöz; a

gravelottoi csatában a poroszok gránátokkal felgyújtottak egy francia kórházat, melyben 300 fogoly menthetlenül elégett. — A poroszok sokat írnak a németeknek Franciaországból való kiűzéséről; de hallgatnak arról, hogy Hannoverából nem idegeneket, hanem oda való polgárokat üztek ki és huzozták fogságra tömegesen a porosz hadjárat kezdetén. A várostromoknál nem a védműveket lövetik, hanem a városokat, a polgárok lakásait.

És a requisitio, mely meghalad mindent, a mit eddig a világ látott! Egész az újabb időkig Németországban igen szerettek írni és beszélni azon „hallatlan sarcolásokról, melyekkel a francia háboruk alatt a német városok sújtattak. A „láztó példák“ között gyakran és mindig első sorban lehet olvasni, hogy Custine, francia tábornok 1792-ben két millió forintig sarcolta meg Frankfurt városát. Bizony sok pénz, de hát az újabb példák? — Az 1866-ki háborúnak volt fentartva, hogy ezen eddig példátlan sarcolás humanisztikus világításban tűntesse fel a világ előtt; mert ugyanazon Frankfurt városa, mely méltó megbotránkozással mutogatta addig a francia tábornokok sarcolt avarait, 1866-ki júl. 19-én a néhai bundtárs: Poroszország által hat millió forintig zsebeltetett ki; sőt, miután ezen összeg bevándorolt volt az istenfélő király kasszáiba, ugyanazon hó 21-én újabb huszonöt millió forint fizetésével terhelte a német város. Mily méltó volt ehhez képest az „erbfeind“ követelése! Persze, a város nem bírta az új sarcolt; kapott tehát katona-exekucziót; a városi hatóság tagjai fejenként 50—80—100 ember tartására szorítottak, egyszersmind fenyegetve azzal, hogy nemfizetés esetében cenzúroztatják a város, vagy is elzáratván minden összeköttetéstől, egy ostrom minden sanyarúságainak, éhségnek, nyomornak stb. kitétetik. Minthogy azonban a pénz valóban nem volt előteremthető, annál fogva Poroszország zsebre dugta a várost magát, vagyis annektálta. Ez, a mit egy német város ellen elkövetett a német nemzet-apostola, a hitelesség bélyegét nyomja azon hírekre, melyek arról beszélnek, hogy mit csinál az ellenséges francia városokkal. Így p. o. Hagenaunak (mely inkább nagy falu, mint város) egy millió, vagy legalább 750 ezer frankot kellett fizetni. Ennyi pénz nem volt a helyben; a hatóság Baselbe ment kölcsönért, de nem kapott. Az 5500 lakossal bíró Saverne köteleztetett 60,000 font kenyér, 30,000 font marha hus, 16,000 font riszt, 2500 font pörkölt kávé, 1500 font só, 1000 font dohány vagy 180 ezer darab szivar szolgáltatására a legénység számára: a tisztek 75,000 darab finom szivart

követeltek; 10,000 liter bort a legénység, 3000 liter finom vörös bort a tisztek számára; 2000 liter burgundit, 200 palack sampanyit, 200 fnt ezukrot stb. — vagy mindennek értékét készpénzben 25% fölfizetéssel.

Valóban borzalmas, ha tuczonként agyonlőtt vagy fölakasztott polgárlakosokról olvasunk, kiknek büne az volt, hogy községüket, házukat az idegen benyomulók és azoknak zsarolásai ellen védelmezték. Van-e természetesen joga a polgárnak, mint az, hogy a benyomuló ellenséget elűzhesse? Hogyan tekintették volna Németországban, ha a háború ellenkező fordulatával valamely német város polgárai a betóduló francziák minden erővel ellenállanak? Magasztalták és ünnepezték volna a férfiakat, mint hazájuk körül nagy érdemeket szerzett hőseket! Hogy a katonák az ellenők menő polgári egyéneket mindaddig ne kíméljék, míg azok fegyvert viselnek, az megfogható; de ha ez emberek egyszer le vannak fegyverezve, vagy ha különben fegyvertelenek, akkor agyonlövésük vagy felakasztásuk bűn az emberiség ellen. Ezenfelül mily bizonyítékot ad ez eljárás csak amélt is, hogy a vádlottak a nekik tulajdonított tetteket csakugyan véghezvitték? Hamis földadkat buján terem minden mozgalmas idő.

Német lapok ellenmondás nélkül beszéltek, hogy a wörthi csata után néhány tuczat elsassi parasztot, kik fegyvert viseltek, előbb kényszerítették megadni sirjukat, azután valóssággal lelőtték. Azért ismétljük e hírt, hogy, ha lehet, ezafolatot provokáljunk. Ha mégis igaz találna lenni a dolog, akkor az illető német kormánytól várnunk kellene, hogy a tulajdonképi tetteseket kölélet nélkül számon kérjék.

Még sokféleről kellene szólni: de a mi elmondott, túlságosan elég annak bebizonyítására, hogy a jelen háborút oly módon viselik, mely az emberi érzést megborzasztja és fölláztatja.

Egy szózat Németországból.

Berlinben, e hó 1-ső napján gyűlést tartottak, s feliratot intéztek a királyhoz. Ebben fogadalmat tesznek le az iránt, „hogy kitartók lesznek mindaddig, míg a király bölcsességének sikerül, minden idegen befolyás kizárásával oly állapotot hozni létre mely a szomszéd nemzet békés magatartását jobban biztosítja, mint addig, s mely az összes német nemzet egységét és szabadságát megalapítja.“ E feliratot illetőleg egyik német lap ezikkel közöl, melyből látszik, hogy a német vérről szerzett porosz harczi dicsőség nem éppen elégit ki minden embert, hogy vannak

olyanok is kik az általános örömmámorban egyébről is gondolkoznak, mint a porosz király hozsi-ánázásáról. A czik így szól: „gondolám magamban, végre mégis megteszik a mivel kezdeni kellett volna a királyt fel fogják szólítani, hogy a néptől ne csak áldozatokat követeljen, hanem gondoljon már valaha annak jogaira is: követelni fogják, hogy az államfő rendelje el egy kormány befolyás nélkül alakulandó német nemzeti képviselő választását, hogy ez egy alkotmányművet hozzon létre, mely méltó egy nagy, egy szabad nemzethez; Löve a csonka parlament volt elnöke indítatva és kötelezve fogja magát érezni, végre a valódi német zászlót, a szabadság lobogóját felemelni.

De mily csalódás! Mind ebből semmit, éppen semmit sem olvasok. Mennyire tévedtem! Sőt e feliratban, úgy mondják, a nép meg fogja újítani azon fogadalmat, hogy „hü és kitartó,“ — hogy tehát ezentul is nem csak emberek hekatombáit, hanem hekatombák myriadjait, elküldi mézarszékre, „míg a király bölcsességének sikerül, minden külbeavatkozás kizárásával oly helyzetet teremteni, mely a szomszéd nép békés magatartását jobban biztosítja, mint eddig s megveti alapját, s minden megtámadás ellen biztóséket nyújt az egységnek és „szabadság“nak“ (a mondat kikerekítése végett a szabadság is fel- említettik egyszer).

Mit jelent ez utolsó phrasis, mi a czélja az egész fölirati komédiának, tudjuk: erőszakos elszakítása Elsasznak és Lotharingiának Franciaországtól, tekintet nélkül az ottani lakosság akaratára. A hódítási és annektálási ragály annyira elharapódzott, hogy a berlini urak Löwe és Unruh-val élükön, egészen elfelejtették, hogy a népek önrendelkezési jogát éppen ők hirdették a népjog legmagasabb olvének. Ezt most tekinteten kívül hagyják, mert hát arról van szó, hogy hasznat hajtsanak a helyzetből, s nem akarják tűrni, hogy valamely harmadik hatalom, még közvetve is beavatkozzék két népfaj elnyomása miatt.

„Ő felsége bölcsesége“ egyedül, ez fog határozni, nemcsak saját népének sorsa felett, hanem másoké felett is. Mily jövő vár valamennyi szomszéd nemzetekre! Hanem hát azt hiszik-e Löwe, Unruh s a többi exrepublikánus urak, hiszik-e valóban, hogy Németország boldogsága megállapítható ezen az uton? Hiszik-e, hogy az erőszaknak ez alapján még az ő gyöngye alkotmányi velleitásaik is kielégítést nyernek? Mily érzelmeket fognak hozni az új viszonyok közé a Lotharingiaiak és Elsasziak, kikben polgárházaknak Strassburgban, Pflzburgban stb. halomra lövetése által éppen a német patriotizmus lelkesedését akarták felébreszteni? Vajjon az ily dic-

TÁRCA.

Mozgalmak a nőnem egyenjogosítása mellett Amerikában.

(A berlini magazin után.)

(Folyt. és vége.)

Amerikában nem elég, hogy minden lap megnyitja hasábjait az emancipatio barátainak; a mellett még több lap indult meg kizárólag az emancipatio érdekében. Ilyen többek közt az „Uj Idő.“ E lap január 20-iki számában érdekes elmélkedés jelent meg „a nőnem politikai emancipációjáról“ dr. Mayrhoftól.

„Az emberi nem fejlődésében a szabad személyiség eleinte az állati természettel kapcsolatosan tűnik föl s ezzel az u. n. ököljog vagy erősebb joga érvényesül. Így láthatjuk ma is a nőket bizonyos nemű rabszolgaságban a félvad népeknél. De a mint a polgárisultság eszméje terjed, a nő szabad személyisége is azon mértékben nyer elismertetést, mignem utoljára egy rangba lépik a férfival. Mielőtt azonban e legutolsó lépés megtörténne, a nő bábuvá — a férfinek játéknemévé lesz; s a töle megtagadott jogért, melyet mindemellett is érez és sejt, abban nyer kárpotlást, hogy tétlen világában a férfiak tiszteletét, bámulatát s imádó hódolatát élvezze, s ez üres látszatban gyönyörködve tetszeleg. Ekkor aztán nincs más mentőszó, mint visszaadni a nőnek teljes emberjogát, hogy a női méltóság s

egyszersmind kötelesség érzete szunyadó lelkében fölébredjen s kiszakíttassék a szemfényvesztés rémitő világából, a mely minden irányban csak romlást szül. Oda kell tehát működünk, hogy a nő teljes politikai jogait megnyerje s ez által egyéniségének megmentését eszközölhesse. E lépéstől csak a múlt idők előítélete irtózik, mint irtózik a hitnek ismeretté — tudássá változásától. A józan ész ment az előítéletektől: ennek feladata tehát egyik előítéletet a másik után legyőzni s megsemmisíteni a régiben nem a valódi tartalmat, hanem az üres látszatot.

„A nőnem politikai emancipatioja megvalósítja egyszersmind az igazi demokrat államot minden ízében ráteszi az épületre a födelet s ezzel ledől az állampolgárok közti utolsó válaszfal. A nők politikai egyenjogosítása csak áldást hozhat magával: közelebb állván ez élet közép-pontjához, mérsékelni fogják a férfien minden túlzásait, hibáit és gyarlóságait s általában szebb fényt derítenének az egész politikai életre.

„Mélán követelik tehát a nők elvitáztatatlan emberjogukat; s e küzdelemben a férfiaknak elvégre is engedniök kell sőt engedni fognak, ha saját becsüköt és méltóságukat kellőleg figyelembe veszik. Akkor ugyanis többé nem gyermekkel, nem gyöngye lelkü teremtményekkel és rabszolgákkal lépének viszonyba és frigre, hanem tökéletesen egy rangu emberekkel; s megvalósulna a kölcsönös szeretet és bizalom világa. Egyik eszmény a másik után nyerne valóságot s az emberiség sohasem banná meg, hogy az eszmény csonttá és vérré változott. — Hadd

gondolkozzunk mi férfiak, csak gondolkozzunk a nőkről mentől nemesebben, — ők is, úgy fognak rólunk gondolkozni, s bizonyára nem tiltandják az élet gyönyöreinek használatát; csakis az oktalanságot az élvezetben. Ne féljünk, hogy a nők az önmegtartózkodás súlyos törvényeit rakják vállainkra. De ha befolyásukkal józanságra és mértékletességre segitenek, szerencse rájuk és ránk nézve egyaránt! A nők magokban véve is, legalább oly jogosult lények mint a férfiak, s ha én elismerem az ökjogait ők is elismerik az enyimet. Követeljük bár jogaikat jelenleg a nők kisebb-nagyobb tömegekben vagy ne követeljük: elfog jönni az idő, midőn helyzetök vesélyességét fölismerve előítéletektől menten mindnyájan követelni fogják. A legnevezetesebb lelkű nők is — sőt gyakran éppen ezek legnagyobb mértékben — rabjai a szokásnak; de befogják látni, hogy nekik csak emelkedni kell s nem tulemekedni a szokásokon. Addig is mi férfiak lépünk, kik észre észre és természetere támaszkodunk, legelső sorban küzdőkre a nőnem emelése és fölszabadítása mellett, s a várható első vereségek ne csüggyesszenek el! Lam azon férfiak is, kik a négerok fölszabadíttását tűzék zászlójukra, csak megvetetés, üldöztetés és szenvedett vértanúság után érheték meg elvök diadalát. S e győzelem után az Egyesült-államok világa szebb és nagyoobszerű lesz mint volt valaha: nemcsak mert a négerben elismerték az embert, hanem azért is, mert a zsarnok többé nem zsarnok. Tegyük ezt a nőkkel szemben is: ne legyünk zsarnokok.“

tatura más valamit jelent-e, minthogy elvetették magvát, nem a békés jövőnek, hanem új háborúnak, új emberáldozatoknak? A hódítási vágynak, ha sokáig sikeresen működik is, rossz vége szokott lenni. E német chauvinisták által kitűzött eljárás által csupa elkeseredett népek kebelezetnének be Németországba s egyúttal Európa minden egyéb nemzete, a kicsiny úgy, mint a nagy, ellenségévé válnék.

Mi lenne ennek vége?

KÜLFÖLD.

△ A sedani rettenetes katasztrófa tehát nem vetett véget a vérfürdőnek, melybe a szerencsétlen Franciaországot lelketlen vezetői fulaszták. Bismarck egy óráig tanácskozáva a fogoly Napoleonnal, midőn ez kinyilatkoztatta, hogy ő nem bocsátkozhatik békealkudozásokba, mire csak a párisi kormány jogosult: A háború folytatását mondta ki, s a porosz trónörökös már Párist közelíti meg. A harc tehát csakugyan a francia nemzet ellen indított és folytatottatik. De a francia nemzeti méltó is önmagához. A cízárizmus elsatnyító rendszere; az „oroszlányokat vezető szamarak” balfogásai, a balors egymást érő rémitő csapásai sem törték meg. A táviró már meghozá a hírt, hogy a köztársaság ki van kiáltva, a kormány — és pedig a legjelesebbekből — megalakítva és az élet-halál harc kiküzdése kimondva. Bazaint ugyan hősi kirohanásai sem szabadithaták meg; Mac-Mahon, e derék hős, meghalt sebeiben; a rendes hadseregnek csak töredékei maradtak meg, Vinoy vezérlete alatt, Párisban: de a nemzeti kormány, és a nemzet a végmegerőltetésre is kész, s Trochu Páris teljes védképességét jelenti. — A Palikao-kormány és a követek többsége ugyan még a sedani csapás után is megkísérté a Napoleonismus föntartását, de a kamarába tódult nép a köztársaságot követelte, a kormánypárti képviselők elsurrantak s az ellenzékiek így proklamálták a republikát. A katonaság is a néppel fratenizált s így Franciaország egysége most már biztosítva van. — Meglátjuk mi lesz ez egység eredménye.

Eredménye — legalább más országban — már is van. Spanyolországban republika akar lenni; Olaszországban kormány, sőt uralkodó-változós készül; Rómába az olasz hadsereg bevonult (a pápa Innsbruckba készül!) s bár a porosz király el nem akarja ismerni a francia köztársaságot (elhiszük!) sőt a többi monarchiák is készülnek követeket Párisból visszahívni: még is alig hihető, hogy ezen már még az „istenvezérelte” porosz seregek is változtatni képesek legyenek. Sőt — Németországban is nem egy republikánus fej van....

A németek pedig nagyban isznak a — fájdalom a megfogott — medve bőrére. Miliárd hadiköltség megterítéséről beszélnek. Elsass és Lotharingia bekebelezését bizonyosnak tartják, ámbar sem Bajorország, sem Baden nem érzik magokat elég erősnek e kemény falat elnyelésére.

A diplomácia kezd megint előtérbe lépni. Mondják, hogy Anglia és Oroszország elérkezettnek látja az időt a béke közvetítésére, sőt ez utóbbi ország komoly aggodalmait jeleztenek. — Bizony nem is ok nélküli aggodalmak ezek. A mi külügyiségünk — jó órában legyen mondva — még mindig távol tudá magát tartani az actióba lépéstől. Meglátjuk meddig tart a tejfel?

VEGYES.

* **Mileticsnek** elítéltetése utáni újvidéki fogadtatásáról következőleg ír a „Zasztava”, Mileticsnek Újvidéken megjelenő lapja: „Miletics megjött a törvényszék előtti utjából, mely előtt, mint Törökországban a „Kádik” előtt, már mindenki előre vétke, mihelyt szerb, s nem renegát. Nagy küldöttség fogadá őt s lakásán e szavakkal üdvözlé: „A te elítéltetésed által mi is elvagyunk ítélve.” Miletics ezt válaszolta „Csak most kezdődik még harcunk a politikai téren, ennek be kelle következnie, hogy tisztában legyünk a magyarokkal. Eddig szóval álltunk ki

a sikra, ezután tétellel fogunk kiállani. Egynek meg kelle kezdenie, s ő — Miletics — örül, hogy neki jutott részül az utat megmutatni, hogyan kell valamit kimondani (megírni) s meg nem futamodni.” — Erre a szintén Újvidéken megjelenő „Szerbszky Nádor” megjegyzi, hogy: hisz ép Miletics ur volt az első a szerbek közt, ki a magyar esküszéket először is szerb ellenfölkérésé, ő volt az első, ki szerbet (Grujits újvidéki tanárt) perelt be Pesten. Honnan hát bizalmatlansága ez esküdszék iránt, honnan a panasza a magyar „Kádik” ellen, kik előtt először ő emelt panaszt?!!

* **Színészeink** utolsó bérletük előadásait mult szerdán kezdték meg, immár a Lénárt-féle helyiségben, Szigeti remek vigjátékával, „A falusiak”-kal. Ily kerekded, összefüggő előadást rég nem láttunk s a középszámu közönség teljes elégedettséggel hagyta oda a termet. Az est pálmája Dancz Nina k. asszonyt illeté, ki a naiv Irma nekivaló szerepét igen kedvesen adá. Fehérváriné és Takács alakjai is nem egy helyett töltöttek be teljesen helyüket s Lenkei és Prielle sem rontottak, bár náluk most is megvolt a szokott hiány, hogy mindig saját magukat játszószék. — Egy nagy és általános bajon kellene azonban az egész társulatnak mielőbb segíteni: a szerep nem tudáson, mi — kivált már e szűkebb teremben — majdnem teljesen megsemmisíti a színi hatást, a közönség sokkal előbb s tisztán hallván a mondokát, mint a színészekétől.

— September 8-án „Debora”. A közönség szép számu volt s így természetesen a meleg is alkalmatlankodott. Az előadás igen jól folyt le, s habár e dráma a legsikerültebben van bevégzve, a közönség egy része nyugodtan várta a folytatást, — alkalmasint nem számlálta, hogy a zenészek hányszor tevék keresztbe nyiretytyüjüket. Ha az előadás rossz lett volna, körül-belől e quid pro quo sem történik vala meg.

* **Házasság.** Gál Elek kájáni földbirtoke mai napon tartja esküvőjét Dósa Ilka k. asszonnyal. Városunk egy kedves és háziass nővel ismét szegényebb.

* **Az agost. és helvét hitvallásu** orsz. evangy. árvaegylet, értékes ezüst-nyereményekkel összekötött sorsjátékára immár kibocsátattak a sorsjegyek s 30 kr-ával szerkesztőségünkben is kaphatók. Ajánljuk e jótékony intézetnek, mely már is 50 árvát nevel, pártolását t. olvasóink jószívűségébe.

* **A kolozsvár-nagyvárad vasut,** mint legközelebbi számunk távsürgőnye jelenté, szerdán csakugyan átadatott a közforgalomnak. Ez által városunk annyira közel van a fővároshoz, hogy az ott reggeli kiadásban megjelent lapok másnap délután már kezünk közt vannak. Helyzetünk ez előnyt, a legújabb hírek gyors közlése által, t. olvasó közönségünk részére is felhasználni igyekezve, törekvésünk lesz: hogy a rohanó események felől pontos és gyors tájékozást nyerjenek azok is, kiknek fővárosi drága lapokat járni, talán nem volna módjukban. Biztat azon némileg a multa támaszkodó remény, hogy igyekezetünk, melyet a közérdek szolgálatában eddigelő kifejtettünk, az eddigi lapunk irányában nyilatkozott részvétet nem csak biztosítja, de gyarapítja is. „Jó tét helyébe jót várunk.”

* **Jó tett.** A gr. Wenckheim család hét-főn 24 házhelyet hasított ki saját birtokából 24 vésztoi egyén számára, kik 1848-49-ben a szabadságharcban részt vettek.

* **A honvédségnél** változás lesz az ugynevezett élelmezési tisztekre nézve. Ezentul nem a tényleg szolgálók közül, hanem új tisztek fognak kinevezetni, kik egyszersmind a kerületi őrmesterek felügyelőségével lesznek megbízva. Ezáltal néhány képzett emberrel hiszik szaporítani a tisztikart.

* **Háboru hírek.** Egy skót lap szerint a német seregnek „főléghajzó mestere” is volt, ki két saját készítményü léggömbbellel tett kém-szolgálatokat. Mac-Mahon-ról beszélük: serege fölött szemlét tartván, látja, hogy egy ifju kilépett a sorból. — Valami baja van talán? kérdi. — Szívdobogásban szenvedek! — felelt az. —

Remélem, hogy szíve csak a hazáért dobog! — mond a hadvezér s az ifju ismét elfoglalta helyét ezredében.

* **A sebesültek számára.** Pesten a „Rudolf-egylet” 1000 frton felül gyűjtött pénzt s tetemes tépést a két hadviselő fél számára. A gyűjtésnek rendeltetése helyére való eljuttatása végett az illetők a porosz és a francia konzulhoz fordultak azon kérdéssel, mikor tiszteleghetnek küldöttségileg, hogy a pénzt s a tépést átadják. Castellane, francia konzul, azt válaszolta, hogy „holnap egész nap otthon lesz és szívesen látja a küldötteget.” A porosz konzulnál, Wecker-Gotter urnál, nem volt az egylet oly szerencsés. — Itt azt kapta ugyanis válaszul, hogy a konzul, ha akar, hát maga is tud gyűjteni, nem szorult az egyletre. A porosz győzelmeknek ezen hatása kétségkívül új lesz a közönség előtt, a ki egyébiránt tudhatja, hogy a porosz harcosok sebei nem fájnak — Wecker-Gotter urnak.

* **Gr. Bonin,** Lotharingia német kormányzója, legközelebb elrendelé az ottani földművelési s kereskedelmi lapnak, az egyetlen lapnak megszüntetését, mely e tartomány elfoglaltatását túlélté.

* **Vasuti baleset.** Közelébb Szigetvár mellett egy tehervonat a síneken fekvő két lovat elgázolt és a zökkenés által két kocsit kiugrott helyéből.

* **Boszorkányok.** Mármaros egyik falujában közelebb egy vén asszonyt és egy vén utkaparót boszorkányokul akartak megégetni, mert marha-vészt hoztak a vidékre. A máglya már lángolt s a megkötözött foglyok már ott álltak a tűz előtt. „El fogjátok-e üzni vidékünkrol a döngöt?” kérdé egy özszaakalu paraszt, kit valóságos táltosnak tartanak a faluban. A két öreg állítólagos boszorkány mindenképen rimázkodott hogy ők mitsem tehetnek, mert nem boszorkányok. Erre az egész népség megragadta a „javithatlanokat. s be akarta vetni a lángok közé, mit azonban a szerencsére arra utazott szolgabíró megakadályozott. A szolgabíró dorgáló szavaira azzal válaszolt a népség, hogy „vigyázzon a tekintetes ur, mert ezek a tekintetes urat is, megbabonázzák.”

* **Nostradamus** egy jóvendölését, mely a september 2-ki katasztrófával csodálatos módon összefügg, a „Pesti Napló” aug. 31-ki száma közölte. Chatolain lovag egy verse vonatkozik, erre melynek értelme ez: Midőn Lutetiában a második császárság elérkezik, s ez bizony nem tréfa dolog! egy negyedév hijján tizen-nyolcz évig s nem tovább fog élni! Így mondja varázs könyvében, világos szavakkal a nagy Nostradamus. Tizen-nyolcz évig egy negyed hiján s egy nappal sem tovább! — Éljen Nostradamus! Éljen repertoriuma! Éljen Nostradamus a nagy Nostradamus. Az államesin 1852. decz. 2-án volt, a sedani katasztrófa 1870. sept. 2-án, s ez 18 év, egy negyed hijján.

* **Franciaország** legutóbbi uralkodója elfogatván, érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a történet közel ezer év óta majd minden századból jegyez fel legalább is egy elfogott francia fejedelmet, kit majd saját népe, majd külföldi hatalom ejtett fogságba. Nem is szólva a karolingi jámbor Lajosról, kit saját fia vetettek börtönbe, kövér Lajoson kezdjük a sorozatot, kit 886-ban záratott el Vercelli püspök. IV. Lajos a normanok fogták el. VII. valamint IX. Lajos a kereszties háboruk alatt estek fogságba. II. Jánost 1356-ban kerítette be a walesi herceg és csak négy év mulva adta vissza neki szabadságát. VI. Károly neje Izabella, tábolyodott férje helyett vivén az uralmat, 1415-ben Armagnac gróf által záratott el Toursban. I. Ferenczet 1525-ben fogták el V. Károly német császár vezére Páviánál. Ettől fogva a mult század közepéig, ha Stuart Máriát, mint II. Ferencz nejét és Medici Máriát nem akarjuk em-

liteni, harmadfél századon át nem fogtak el francia uralkodót. Annál gyakrabban történt meg a legutóbbi 70 év alatt. XVI. Lajos, mint népének foglya vitetett 1790-ben a Temple-be. Itt kezdődött s ért végett is egyszersmind XVII. Lajos névleges uralkodása. XVI. Lajos halála óta minden francia fejedelem fölött a elfogatási Daokles kard függött és XVIII. Lajos kivételével mindegyiket érte is. III. Napoleon háromszor fosztatott meg személyes szabadságától. 1836. október havában Strassburgban, 1840. októberében mouligneban s három nap előtt Sedanban.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870. sept. 12-én és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Budnár Juon Budnár Alexandru és Aniska ellen zárlat iránt. Jakab Istvánné Vadas községével fenforgó visszahelyezési ügye. Budnariu Vasziile Pena Georza Pantilimon és társai e. sommás visz. h. Nagy József Grünvald Hermannó Feikmann Fáni és Grünvald Hermann hagyatéka e. 1500 frt i. biztosításos ü. Kalbera Bukur György László e. birtokh. Lingner András Graeser András hagyatéka e. 60 frt i.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Brassó város és vidéki egyesbírósgától Lukács Jánosnak Lukács Sámuel e. 88 frt i. Girbovan Constantiu

és társai Rájos Sándor és ifj. Pájos Miklós hagyatéka e. örökösödési jog elismérése i. Moga Maria hagyatéka ü. Nuridsán Józsefnek Somogyi Józsefné e. urbéri kárpótlás kiutalása i. Szentmiklósy Bélának Goll és társai e. urb. kárpótlás kiutalása i. Wieser Heirich Csuts Vasziila hagyatéka e. 20 frt i. Horváth József Bórel Katalin e. birtokhob. Albert Julianna Vass János e. atyaság elismerése i. Bunda Juonnak Nitzu Gonea e. birtokháb. i. Kohn Mihály Albu Pantilimon e. birtokháb. e.

Előadó k. t. bíró Szolga Miklós által.

Sepper János Veleticska Lajos e. egy drót kötél kiadása i. Endes Lajos és társai Boér András hagyatéka e. előjegyzés i. Duka Filip és Gavrilla Surd Pavel e. sommás visszahelyezés i. Nagy Károly Demeter Károly e. 20 frt i. Henter Sándorné Gyulai Anna Szeles József e. fekvőssgek átadása i. Kelemen Jakab Budai Gergely e. 30 frt i. Bakesy Károly Forró György e. sommás visszahelyezés i. Barta Elek Kanya Lázár e. birtokháb.

Előadó k. t. pótbíró Déési Farkas által.

Báró Bornemissza János mint b. Apór Györgyné grf. Haller Terézia gondnoka Dobrtin Jánosné Ágora Katalin e. egy 39,532 frtról kiállított szerződés megsemmisítése i. i. Gazda János a m. keleti vaspálya építő társulat alperes e. birtokbani visszahelyezés i. 9105 frt i. Mandel Sámuel Simon Mojses e. bérlet kiürítése i.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

Albert József Török Andrásné e. adosság Varga Dániel Schwarcz József e. Özvo. Prostyan Niculainé Dan Juon hagyatéka e. adosság i. Ügy. Kis Sigmund Pató Judit e. sommás visszahelyezés. Abraham Noenak Kozma Juon e. biztos. Tanács Ferenczné Tamás Mózes e. visszahelyezés. Molnár Pál Danfi Roza s. a. t. e. perköltés iránt.

(Vége köv.)

Jegyzéke

a marosvásárhelyi kir. urbéri törvényszéknél f. hó september 10-én tartandó nyilvános ülésben

Pótülnök Bodila János által.

Horváth Benedeknek csiksztmártoni Papp Alias Haba Simon e. u. p. Ugyanannak csiksztmártoni Szálteleki Mózes e. u. p. Ugyanannak ifj. Varga János e. u. p. Mathe Mihálynak Szombatfalvi Polexina Konez Lajosné e. u. p. Káali Nagy Zsigmondnak Acs János e. u. p. Ugyanannak Hideg Ádám e. u. p. B. Bálintt Józsefnek Vitalis János e. u. p. Ugyanannak Acs Zsigmond e. u. p. Káali Nagy Györgynek Ais Zsuzsanna e. u. p. Vitalis Ferencznek Szilágyi János e. u. p.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. september 9.)

5% metalliques	56.25
5% nemzeti kölcsön	66.—
860 államkölcsön	90.50
Bankrészevény	695.—
Hitelrészevény	254.—
London	124.70
Ezüst	123.25
Arany	5.92
" 20 frankos	9.92
Földt. ment. kötvény erd.	73.50
" " " magyarh.	77.—
" " " horvát-slavon	79.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETMEÉNYEK.

(79)

1—2

Nyilvános köszönet.

Alólirtak mint néhai Álgya János örökösei az „Anker“ élet és járadék biztosító társulatnál 8000 frtot biztosítottunk. Miután a nevezett társulat ezen összeget a szerződésben kitűzött határidőre, helyi főügynök Bucher Miksa ur által pontosan és hiánynélkül kifizette, nem mulasztjuk el, hogy köszönetünket nyilvánosan is ki ne fejezzük s egyszersmind, mint hiteles biztosító intézetet bárkinek is ne ajánljuk. Maros-Vásárhelytt, 1870. augusztus.

Álgya Jánosné, Álgya Dániel, Csatt György, Demian Demeter.

(80)

1—3

Ajánlkozás.

Alólírott ki több idő óta a nevelés, és tanítás terén kitarással működve, e szakmában bebizonyított és elősmert jártassággal bírok, méltányos föltételek mellett, alkalmazást keresek. Tanítást adhatok az elemi és algymnasiumi tantárgyakból általánosán, valamint a németnyelvől különösen. Órákat szállásomon, vagy kívánatra egyebütt tarthatok. Méltányos föltételek mellett, vidékre is kimennék.

Böhlert Frigyes

Lakásom: Szt-György-utca 1112. sz.

(76)

4—6

Az újvárosutca végén — az ugynevezett vargák hidja közelében, — az országot mellett, jól kiégetett 22—24 ezer darab téglából álló téglakemence szabad kézből eladó. Ara iránt a Szentmiklós-utca 716. házszám alatt lakó tulajdonossal értekezhetni. M.-Vásárhelytt, 1870. augusztus 27-én.

(75)

3—*

„VICTORIA“ biztosító-társaság

Kolozsvártt.

Biztosítéki alap:

Alaptőke	1.597,700 ft. — kr.
Tartaléktőke	26,894 „ 75 „
Díjtartalék	667,779 „ 39 „
Kártartalék	14,955 „ — „
Évi bevétel	1.500.000 „ — „
Összesen	3.807,329 „ 14 „

Forgalom 1869-ben:

Biztosított érték	122.796,234 ft. — kr.
Bevétel	1.427,066 „ — „
Kárfizetés	337,466 „ 92 „
Összes kárfizetés:	1865—1869-ben 838,560 „ 92 „

Biztosít megszabott olcsó díj és különös kedvezmények mellett:

a) szalmás gabona és takarmány-neműeket, asztagokban és boglyákban, úgy szinte fedél alatt, benn a helységben vagy künn a mezőn (gabonaneműeknél a biztosítás érvénye elcséplés után a magra is kiterjesztetik, mihelyt annak lera-kodási helye előre bejelentetett);

b) épületek, mint: lak és gazdasági épületek, gyárak, malmak, templomok, stb.

c) lakházakban: butorokot, tükrök, képek, órák, szőnyegek, üveg- és porcelán neműek, függönyök, férfi- és női-ruhák, ágy-, asztal- és fűhőneműek, könyvek, konyha-eszközök stb. stb. szóval minden névvel nevezendő, egy háztartáshoz szükséges kellékeket;

d) gazdasági épületekben: szekerek, ekék, szának, egyéb gazdasági eszközök és gépeket, úgy marhák, lovak, juhak, sertéseket, stb.

e) kereskedésekben: a kereskedés minden ágához tartozó csikkeket;

f) műhelyekben: készletek, feldolgozandó anyagok, kézmunkát, szerszámokat stb.

Az ingóságokra nézve a biztosítási díjak az illető épület fedéldijához arányban tetemesen leszállítottak, úgy hogy mindenki csekély áldozattal minden ingóságait biztosíthatja s különben is a felvétel minden tekintetben könnyítve van.

A fentebbi számokban kimutatott üzleti eredmény nem csupán a közönség mindig növekvő belátásának, a biztosítás szükségessége iránt, hanem egyszersmind és nagy mértékben azon bizalomnak tulajdonítható, melyet a „Victoria“ olcsó díja, becsületes eljárása kárainak gyors és igazságos rendezése által vívott ki magának. A társaság nemcsak tetemes biztosítéki alapjával, de nagy összeköttetéseinél fogva és mindig növekvő évi bevételeivel is teljes biztonságot nyújt. Ügynökei az ország minden főbb pontján vannak, kik minden szükséges felvilágosítással szolgálnak és írásbeli megrendeléseket is elfogadnak.

„Victoria“ biztosító-társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.
(Nagypiacz, gr. Kemény S.-féle háznál.)